

**Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola által
indítandó összehasonlító vallástörténet - alkalmazott
kulturális tanulmányok (valláspolitikai, vallásdiplomácia,
vallásfilológia, vallási örökség és turizmus, vallási média és
kommunikáció specializációk) mesterképzési szak
nyilvántartásba vétele**

A MAB Testület 2025/6/VII/2. sz. határozata

Iktatószám: MAB/473-2/2025

A Testület nem támogatja az összehasonlító vallástörténet - alkalmazott kulturális tanulmányok (valláspolitikai, vallásdiplomácia, vallásfilológia, vallási örökség és turizmus, vallási média és kommunikáció specializációk) mesterképzési szak indítását a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolán.

A Testület által elfogadott kollégiumi indoklás a MAB Testület határozatához

A szakot felépítő tudományágak és szakterületek, valamint azok ismeretkörei és kreditértékei formai szempontból megfelelnek a képzési és kimeneti követelményekben (KKK) foglaltaknak, ugyanakkor a gyakorlati alkalmazhatóságuk és belső koherenciájuk nem minden ponton megalapozott. Ennek oka, hogy a szak képzési és kimeneti követelménye az alapvető ismeretek tekintetében koherens képzési struktúrát vázol fel, és deklarált célja, hogy ezekre az alapismeretekre épüljenek a különböző, tematikailag eltérő specializációk. A dokumentum alapján megállapítható, hogy a képzés erre a koherenciára törekszik. Ugyanakkor a KKK 8. pontjában meghatározott képzési cél, „az evangelizáció új útjainak keresése”, a mesterképzés egészének elsődleges céljaként szerepel, amely irányelvet a specializációkra is kiterjeszti. Ennek oka, hogy a kurzusleírások jelentős része vallástörténeti-tudományos megközelítésből indul ki, így a missziós irányultság nem jelenik meg egységes, minden elemre kiterjedő vezérfonalként. Ennek következtében a KKK-ban megfogalmazott evangelizációs célkitűzés és a képzés tudományos-orientációjú struktúrája között érzékelhető koncepcionális ellentmondás jelenik meg.

A benyújtott képzési terv egyik legfőbb jellemzője, hogy az akkreditációt kérelmező intézmény korábban oktatott, kifejezetten katolikus teológiai tantárgyait adaptálja és építi be egy más diszciplínához, illetve eltérő tudományterületekhez tartozó képzésbe. Hasonló jelenség figyelhető meg az ORZSE által biztosított tantárgyak esetében is. Ennek következtében a képzési tematika alapvetően hibrid jellegű, és nem mutat egységes tudományos koncepciót.

A beadvány II.7. pontjában szereplő összefoglalás különösen jól rávilágít a szak megnevezése és a tényleges tantervi célkitűzések közötti eltérésre. Az összefoglalás szerint a képzés célja „olyan szakemberek képzése, akik a keresztény egyetemes és a magyar egyháztörténet, illetve művelődéstörténet, továbbá a rokon és segédtudományok területén megszerzett ismereteik birtokában képesek az egyház- és művelődéstörténet mesterség gyakorlására.” Ez a megfogalmazás azonban tartalmilag és célrendszerében jelentős távolságban áll a szak nevében szereplő „összehasonlító vallástörténet és alkalmazott kulturális tanulmányok” képzési iránytól, ami koncepcionális inkonzisztenciára utal a szak célja és tartalma között.

A szakmai törzsanyag jelentős arányban tartalmaz művelődéstörténeti tárgyakat, ugyanakkor mindössze három, tágabb értelemben az összehasonlító vallástörténethez kapcsolható tantárgy szerepel a programban: Ógörög és római vallástörténet, Párhuzamos szövegértelmezés, valamint a címében is ide sorolható Összehasonlító vallástörténet. A tantervben emellett egyetlen, valóban releváns, 3 kreditet tartalmazó tantárgy található, amely közvetlenül illeszkedik a szak deklarált képzési céljához.

Nehezen értelmezhető továbbá, hogy a latin, görög, héber és jiddis nyelvek jelentős óraszámú tantervi oktatása miként járul hozzá az „összehasonlító vallástörténet és alkalmazott kulturális tanulmányok” szak célrendszeréhez. Bár a tanterv tartalmaz filológiai specializációt, annak óraszámai még egyetlen ókori nyelv megfelelő elsajátítását sem teszik reálisan lehetővé. Ennek következtében több nyelv párhuzamos tanulása, amely az összehasonlító vallástörténeti megközelítéshez alapvető fontosságú lenne, a képzés jelen struktúrájában nem tűnik megvalósíthatónak.

A szakfelelős az intézménynek „akkreditációs” nyilatkozatot adott, teljes munkaidőben foglalkoztatott (AT), tudományos fokozattal rendelkező oktató. A szakfelelős ókortörténeti, patrisztikai és teológiai képzettséggel, ugyanakkor nem rendelkezik összehasonlító vallástörténeti, kommunikációtudományi vagy turisztikai végzettséggel, illetve ezen területeken tudományos munkássággal vagy gyakorlati tapasztalattal sem.

A specializációk felelőseinek szakmai és tudományos háttere a benyújtott dokumentáció alapján több ponton hiányosságokat mutat. Például a vallási

MAGYAR FELSŐOKTATÁSI AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

örökség és turizmus specializáció felelőse a vallási örökség bemutatásában komoly jártassággal rendelkezik, tudományos tevékenysége ezen a területen megfelelő, ugyanakkor a turizmushoz kapcsolódó szakmai és tudományos múltja nem igazolható, ami a szakiránynak megfelelő komplex kompetenciák biztosítását kétségessé teszi. A valláspolitikai specializáció felelőse a valláspolitikához kapcsolódó tudományos publikációval, konferenciaelőadással az MTMT adatbázis alapján nem rendelkezik. A vallási média és kommunikáció szakirány felelőse nem rendelkezik kommunikációtudományi vagy médiatudományi végzettséggel, bár vannak diskurzuselemzési jellegű publikációi, ezek nem elegendőek ahhoz, hogy a specializáció összetett tematikájára való átfogó rálátást igazolják. A vallásdiplomácia specializáció felelőse gazdag gyakorlati tapasztalatot szerzett a vallásdiplomácia területén, azonban tudományos rálátása a specializáció tematikájára nem dokumentált, tudományos tevékenysége más, elsősorban egyháztörténeti területekre korlátozódik. E hiányosságok összességükben azt jelzik, hogy a specializációk felelősei nem minden esetben rendelkeznek a képzés céljainak megvalósításához szükséges tudományos és szakmai kompetenciákkal.

Az infrastruktúra (termek, könyvtár, digitális hozzáférés) nem kielégítő. A könyvtári állomány nem biztosítja a tantárgyi tematikákhoz szükséges szakirodalmat, a digitális adatbázisokhoz való hozzáférés nem szisztematikus, és sok esetben fizetős rendszerekre korlátozódik. A doktori képzésre való felkészítés nem biztosított, sem szervezeti, sem tudományos háttér szempontjából.

I.1.-I. 2. A tanterv, a tantárgyi programok, tantárgyleírások szakmai tartalmának megfelelése	
A szak képzési és kimeneti követelményeiben (KKK) leírtak	nem felel meg
A szakmai tartalmak (tantárgyleírások, megadott szakirodalmak) biztosítják-e a képzési cél, az előírt kimeneti kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség) elérését az adott képzési időn belül.	nem felel meg
I.3. A tervezett képzési folyamat, a módszerek, eszközök, eljárások megfelelése	
a) A tanulástámogatás intézményi eszközrendszere (tananyag, segédletek, tutor/mentor rendszer), az oktatási módszertan (ismeretátadási módok) korszerűsége, alkalmassága a hatékony ismeretszerzésre.	megfelel
b) A gyakorlati képzés összhangja a szak orientációjával, körülményei, szervezetsége az intézményben zajló és az intézményen kívüli (szakmai gyakorlat) képzés során.	megfelel
c) Az ismeretellenőrzési, értékelési módszerek, eljárások (beleértve a záróvizsgát is) alkalmassága a valós hallgatói tudás és teljesítmény mérésére.	megfelel
II. A képzés személyi feltételei	
II.a. A szakfelelős megfelelése	nem felel meg
II.b. A specializáció felelősök megfelelése	nem felel meg
II.2. A szakon oktatók	
a) A felelősök (ismeretkör, ill. ismeretkörbe nem tartozó, önálló tantárgy felelősei) megfelelése	részben megfelel
b) A szak összes intézményi oktatójának, a teljes oktatói körnek a megítélése	megfelel
III. Szakterületi infrastrukturális feltételek	
Infrastrukturális alapfeltételek (tantermek, előadótermek, laboratóriumok, műhelyek, gyakorlóhelyek és felszereltségük) és az oktatási eszköztárak (számítástechnikai, oktatástechnikai ellátottság stb.), valamint a (intézményi és azon kívüli) gyakorlati képzés feltételei.	megfelel

MAGYAR FELSŐOKTATÁSI AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

Könyvtári ellátottság és a szolgáltatások, kötelező szakirodalmak elérhetősége, szakdolgozatok elkészítésének feltételei, tanulást segítő eszközök, tankönyv, jegyzet ellátás stb. (idegen nyelven folyó képzésben az adott idegen nyelvű anyaggal).	nem felel meg
--	---------------

A Testület tájékoztatja a felsőoktatási intézményt, hogy a nem támogató döntéssel szemben jelen döntés közlésétől számított 30 napon belül felülvizsgálati eljárás kezdeményezhető, melyre a felsőoktatási minőségértékelés és -fejlesztés egyes kérdéseiről szóló 19/2012. (II. 22.) Korm. rendelet 24/A. §, és a MAB Felülvizsgálati Bizottságának Ügyrendje az irányadó.

Budapest, 2025. október 17.

Dr. Szilágyi János Ede
a MAB elnöke